

# NYTT FRÅN UPPSALA- KRETSEN nr 2 2018

**6-timmars**

**Eskadrar  
Kanalfärd**



**Svenska Kryssarklubben**

 Svenska Sjö

Båtförsäkring på mina villkor



generator

*"Hos oss får du  
mer trygghet för  
mindre pengar"*

Anders, välkänd meteorolog,  
kund och en av våra 247 000 delägare.



Vi på Svenska Sjö har bara en sak för ögonen. Att ständigt utveckla de bästa båtförsäkringarna och trygghetslösningarna för dig och din båtklubb. Genom Svenska Kryssarklubben är du delägare i Svenska Sjö och det ger dig direkta fördelar som resultatbonus för medlemmar, smidig skadereglering och mer omfattande villkor. Och här har vi nu blivit ännu lite bättre, vi har dubblat maxersättningen i rättskyddsförsäkringen och också satt ett tak på självrisken.

Så du kan lugnt gå in på [www.svenskasjo.se](http://www.svenskasjo.se) om du vill veta mer eller räkna ut din premie.

# Vid rodret

”Idag om ett år”

”Va?”

Vi sitter och småpratar vid frukostbordet med varsin tidning framför oss.

”Idag om ett år. Det är ett TV-program. Man ska bestämma sig för vad man vill förändra tills om ett år.”

”Men jag vill ju inte förändra nåt.”

Precis så är det. Nu har jag möjlighet att putsa på båten inför sjösättningen. Fernissa lite invändigt och vaxa skrovet utvändigt. Sjösättningsdagen är inbokad, och vårarbetet är väl planerat. Kanske att jag tar med en termos kaffe ner till varvet, kanske jag sitter uppe i båten och funderar lite över livet. Eller över fernissan. Kanske nån kommer förbi och diskuterar sommarens seglingsplaner.

Nu börjar vi drömma om kommande färder. Vi har börjat bolla olika alternativ med varandra. De första planerna från i höstas börjar falla i glömska, nya idéer dyker upp. Visst var det fint att segla långt, men vilka fina turer vi gjorde i närheten, på Mälaren. Alla möjligheter finns, och vädret kommer att bli perfekt.

Och ännu har inte hälsan börjat skapa problem med seglingen, peppar, peppar, ta i trä. Vi kan ju inte veta, kanske vi får problem i år, eller kanske vi har en massa år framför oss. Kanske ryggen börjar att trilskas, kanske gör den det inte. Kanske att jag börjar träna mer.

Med åren värderar vi mer och mer alla goda relationer. Vänner vi trivs med, barn som är glada och lever sina liv, barnbarn som växer. Vi har möjligheten att påverka barnbarnen att gilla båtar och segling. Knepet så här långt är korta turer, god mat och lite barnanpassad lyx. Det är inte fel om de omedvetet kommer att tänka på pannkakor med jordgubbssylt så snart de ser en segelbåt. Hur ska man då kunna låta bli att bli seglare?

Vi själva då, vill vi segla långt bort, och länge? Nu är vi pensionärer, och



Foto Maria Kronander.

har tiden och möjligheterna. Men, jag vet inte, Mälaren är fin och Östersjön lika så. Göta kanal är inte långt bort, Skåne och Danmark inom räckhåll. Till Gotland tar det ett halvt dygn från fastlandet och kanske tre dagar från Uppsala. Vill vi segla längre än så? Här är ju så fint. Kan det bli bättre?

Jag vidhåller nog det jag sa. Jag är lycklig om jag får upprepa det jag har idag.

”Men jag vill inte förändra nåt”.

Jag möts av en frågande blick. Tidningsläsandet har gått vidare till andra artiklar. ”Jaja, det är nog bra, men du kommer aldrig med i TV”.

*Lennart Beckman*

Foto Jan Olsson.



## Bojar, hamnar och farleder

Uppsalakretsens Hamn- och farledskommitté, HFK, ansvarar för nordöstra delen av Mälaren och för Roslagskusten från Arholma till Björns fyr. HFK arbetar med att lägga ut svajbojar där medlemmar i Kryssarklubben kan förtöja tillfälligt eller övernatta.

Inom området finns nu tre nya bojar: Skofjärden vid Skokloster i Mälaren, och vid Sladdarö och Raggarö Långvik i skärgården väst och norr om Singö. Under april-maj planeras utläggning av ytterligare tre bojar: Dyviken strax söder om Bagghusbron i Väddö kanal, gamla hamnen vid Gässten norr om Svartklubben och Slada hamn i nordvästra delen av Öregrundsgrepen. Så snart bojarna är på plats kommer deras positioner att ges på SXX:s hemsida. Till kommande år planeras för fler bojar utefter Roslagskusten och i Mälaren.

Andra aktiviteter som HFK driver är att beskriva naturhamnar och farleder inom kretsens område och på olika sätt göra dessa lättare tillgängliga. Ett projekt är att beskriva en inomskärsfarled utefter Öregrundsgrepen västra del.

För att bedriva sitt arbete behöver HFK medlemmar som vill engagera sig i utläggning och underhåll av bojar och i arbetet med farledsbeskrivningar. Kommittén behöver också förslag på lämpliga platser för svajbojar och på goda naturhamnar. Den som är intresserad kan kontakta undertecknad, som är samman kallande i HFK.

*Kjell Pernestål, e-post: [kjell.pernestal@gmail.com](mailto:kjell.pernestal@gmail.com)*



## VÄLKOMMEN TILL SEGLARLÄGRET MALMA KVARN!

- fina seglingsvatten och god mat
- mysigt boende i nyrustat klubbhus
- lättseglade jollar av typen 2-Krona
- engagerade och erfarna ledare
- olika läger för barn och ungdom 10-17 år
- konfirmationsläger tre veckor i juli
- utbildning med SJK-tradition sedan 1946
- rabatt på lägeravgiften för SJK-medlemmar
- ägs av SJK, drivs ideellt av Stockholmskretsen

**Program 2018, info och anmälan**  
**[www.sjk.se/stockholmskretsen](http://www.sjk.se/stockholmskretsen)**

# Framför stäven

12 april

## Hjertmans klubbdag

Hjertmans Uppsalabutik, på Sylveniusgatan 5 (buss nr 1, hpl Axel Johanssons gata), planerar att som vanligt bjuda stadens båtklubbar på en dag med rabatter och fika.

**Hjertmans**   
Båttillbehör

Tid: Torsdag 12 april kl 10–20

24 april

## Om Skottlands fyrar

Vad finns det för koppling mellan Skattkammarön, fyrar och Skottland? Svaret får vi den 24 april då *Hans* och *Stina Rutberg* kommer för att berätta om *Skotska fyrar och familjen Stevenson*. Robert Stevenson verkade under första hälften av 1800 talet och svarade för uppförandet av ett stort antal fyrar längs Skottlands kuster, fyrar som idag är klassiska. Hans sonson Robert Louis Stevenson blev inte känd för fyrar men väl som författare till bland annat den välkända ungdomsromanen *Skattkammarön*.

Detta är en klubbafton i samverkan med *Svenska Fyrsällskapet*.



Tid och plats: Tisdag 24 april kl 19. USS klubbhus, Skarholmsvägen 2, Uppsala.  
Buss 11 (hpl Lyssnavägen).





Örsundsbro i maj 2017. Ovan: Allsången blir fotograferad. Nedan t v: Ukuleleorkestern spelar. Foto Jan Olsson.

12 maj

## Information hos ÖSS

Information om Uppsalakretsen och Svenska Kryssarklubben lämnas vid Östhammars segelsällskaps medlemsmöte.

*Tid och plats:* Lördag 12 maj kl 13. ÖSS klubbhus, Hamnen, Östhammar.

maj

## Utflykt till Björns fyr

Fyrsällskapet planerar en utflykt till Björns fyr. För information, se [www.fyr.org](http://www.fyr.org)

26–27 maj

## Lilla Båtmötet i Örsundsbro

Kl 17 lördagen den 26 maj samlas vi åter i hamnen hos Örsundsbro Båtklubb för den årliga *Örsundsbro-eskadern*. I år prövar vi en knytbuffé: varje deltagande båt ansvarar för en del av den allmänna middagsbuffén. Samordnare för knytkalaset är kretsens sekreterare Ebbe Johnson, tel 070-231 10 32. Viss allmän mat och dryck ingår i anmälningsavgiften, liksom möjligheten att avnjuta underhållning. Anmälan sker genom att 50:- per deltagande person sätts in på Uppsalakretsens plusgiro 17 10 94-6 senast den 18 maj. Ange varje deltagares namn.

9 juni

## Eskadersegling på Mälaren

Eskadern startar i Rosersberg för 4–5 dagars segling i Mälaren. Vi riktar in oss

på några av de många slott som finns i mängd runt sjön. Ett bra tillfälle att testa båt och besättning inför sommarens långseglingar. Frågor och anmälan om deltagande till eskaderledaren

*Bo Nordlund*, tel 0708-74 42 44

**16 juni**

## **Singösexan vår**

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på Singöfjärden i samarbete med ÖSS. Start och mål vid Bergskär. För information, se [www.öss.se](http://www.öss.se) eller [www.sxk.se](http://www.sxk.se)

**17 juni**

## **Vårkvarten**

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på Ekoln. Start och mål vid ESK. För mer information, se Uppsalakretsens hemsida på [www.sxk.se](http://www.sxk.se)

**8 juli**

## **Eskadersegling längs Finlands västkust**

Sommarens längre eskader går under cirka 20 dagar via norra Åland och Åbolands skärgård längs finska västkusten upp mot Vasa. Denna eskader återvänder inte till Roslagsskärgården, utan deltagarna bestämmer själva hur långt norrut de vill följa med och återvänder sedan, enskilt eller i grupp(er), till hemnavattnen.

Eskadern samlas preliminärt på Långskär i Söderarms skärgård om vädret tillåter, annars på annan lämplig plats i området. Frågor och anmälan om deltagande till eskaderledaren

*Ebbe Johnson*, tel 0702-31 10 32

**19 augusti**

## **Höstkvarten**

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på Ekoln. Start och mål vid ESK. För mer information, se Uppsalakretsens hemsida på [www.sxk.se](http://www.sxk.se).

**25 augusti**

## **Singösexan höst**

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på Singöfjärden i samarbete med ÖSS. Start och mål vid Bergskär. För information, se [www.öss.se](http://www.öss.se) eller [www.sxk.se](http://www.sxk.se)



# I kölvattnet

## Bygget av en segelbåt

Vårens klubbafsnar inleddes den 15 januari, när *Magnus* och *Cia Gartorp* berättade om bygget av *Adastra*, en Linjett 37. Ett drygt 50-tal deltagare fick lyssna till en mycket levande och intressant berättelse om drömmen om båten och hur dröm blev till verklighet. Namnet *Adastra* betyder ”mot stjärnorna”, och Magnus och Cia beskrev mycket väl hur deras resa (bygge) ibland var både besvärlig och ansträngande. Men att resan är mödan värd. Som några deltagare efteråt kommenterade; ”en toppenkväll”.

## En segling till Shetland, Orkney och Skottland

Den 5 februari berättade *Birgitta Silfverhielm* om sin första långsegling utanför Östersjön på egen köl. Seglingen tog *Esmeralda II*, en Linjett 35, inte bara till Shetland utan även till Orkney, Yttre Hebriderna, skotska västkusten och Caledonian Canal. Färden omfattade totalt cirka 3 200 sjömil, varav drygt 700 var ensamsegling. Föredraget (eller berättelsen) handlade inte bara om seglatsen, utan också om förberedelserna och vad ett långseglingsprojekt innebär. Som avslutning frågade Birgitta de dryga 50 deltagarna om någon hade fått inspiration till egna långseglingar; flera händer kom upp!

## Att segla i hårt väder

Den 12 mars hälsade drygt 70 seglare *Bengt Falkenberg* från Albatross Segel och *Johan Tillander* från Västerås Segelservice välkomna. Kvällens föredrag handlade om segling i hårt väder, och deltagarna fick ta del av många mycket givande och insiktsfulla råd och kommentarer om hur man bör, och kan, förbereda sig för att möta hårt väder. Det blev en mycket lyckad kväll, där Bengt Falkenberg

delade med sig av sina erfarenheter från många års segling i många olika farvatten. Vi var många som gick därifrån med tankar om hur vi bättre kan förbereda oss, och hur vi kan planera, och agera, när vinden blir hård.

Text Ebbe Johnson,  
foto Birgitta Silfverhielm



# Nyfiken på 6-timmars?

## Prova på i sommar!

Uppsalakretsen har en egen liten specialitet: 6-timmarssegling. Den påminner om 12- och 24-timmarssegling, men är enklare på många vis. Ingen startavgift, man behöver inte ens vara med i SXX, mycket enkel anmälan och en social dimension vid sidan av seglingen. Man seglar så långt man hinner under 6 timmar mellan naturliga och många rundningsmärken. Efteråt träffas man för resultatuträkning och samkväm.

I sommar 2018 går evenemangen på Ekoln den 17 juni, Vårkvarten, och den 19 augusti, Höstkvarten, med start utanför Ekolns segelklubbs hamn. På Singöfjärden går vårens 6-timmars, Singösexan, den 16 juni och höstens den 25 augusti. Starterna går då nära Bergskär, Östhammars segelsällskaps klubbholme, och man träffas på Bergskär före och efter start. Mer information finns på hemsidan.

Är det här en tävling? Jovisst, om man vill. Reglerna är så enkla att det går att tävla utan större förberedelser. De flesta gör så gott de kan och det är trevligt att se hur man seglar jämfört med andra båtar. Vill man inte tävla så är det i alla fall en härlig dag på sjön.

Och sen då? Eftersom alla startar samtidigt och går i mål ungefär samtidigt, är det enkelt att träffas efteråt. Uppsalakretsen brukar då bjuda på fika och träffen är perfekt för att prata segling med andra deltagare. Man lär känna varandra och Uppsalakretsen kan enkelt presentera sin verksamhet. På det sättet blir 6-timmars en inkörspport till ytterligare seglingsaktivitet. Seglare tipsar varandra om allt från segel och segeltrim till sommarens utfärder och smultronställen. Det händer inte sällan att man också hittar en frände att göra sommarens semestersegling tillsammans med. Det kan bli en spontan eskader med några båtar och nya seglingsvänner.

Så, om du inte provat på ännu. Gör slag i saken och deltag i Kvartern på Ekoln eller Singösexan på Singöfjärden i sommar. Än så länge har jag aldrig träffat på någon som tyckt det vara en bortkastad dag på sjön, och 6-timmars i Uppsalakretsens regi har funnits i mer än 10 år!

För mera information går det också bra att kontakta Tore Ericsson, 070-295 25 44, [Tore.Ericsson@fysik.uu.se](mailto:Tore.Ericsson@fysik.uu.se) för Kvarterna, eller Kjell Pernestål, 076-930 46 90, [Kjell.Pernestal@gmail.com](mailto:Kjell.Pernestal@gmail.com) för Sexorna.

Välkommen!

*Tore Ericsson för Uppsalakretsens 6-timmarskommitté*

# Johan Tillander AB

**Marinelektronik** • Försäljning • Installation • Reparation

Vi säljer, installerar och kalibrerar  
marinelektronik så att den fungerar.

Vi kan utbilda dig så att du  
kommer igång med  
din nya utrustning  
på en gång.

**Instrument AIS GPS**

**Plotter Radar PC**

**Wi-Fi Autopilot**

**Raymarine®**

**GARMIN™**

**HiFi ljud**



**SIMRAD®**

**B&G**

**Larm**



**Välkommen in med din förfrågan.**

**Du hittar oss hos Västerås Segelservice på**

**Verksgatan 3, 721 30 Västerås**

**Telefon 0709-13 46 57, E-post [info@johantillander.se](mailto:info@johantillander.se)**

# Tekniska spalten

## Om vikten av att kolla vakuumentilen i kylvattensystemet

### *Vad hände?*

Jag och några seglarkamrater hade varit till Skokloster för att prova ut den nya självsläande focken. På hemväg seglade vi dikt bidevind för styrbords halsar, och den nya självsläande focken kunde trimmas så att hela segelplanet stor och fock samverkade på ett mycket bra sätt.

Strax utanför Skaris tog vi ner seglen och startade motorn, som gick några varv och stannade. Motorn var helt död och gick inte att rubba med startmotorn. Som tur var hade vi fart så att vi nådde yttersta pontonbryggan vid USS och hängde där, medan vi hämtade en motorbåt för inbogsering till hamnen.

### *Vad var problemet?*

En expert som jag frågade föreslog att det kommit vatten i motorn, så jag kollade med oljestickan om oljan var grå, men den såg normal ut. Jag tog loss spridarna för att se i cylindern om det fanns vatten där, där syntes ingenting.

Senare fick jag lära mig att MD 2030, som motorn heter, är en förkammardiesel, och då ser man inte ner i cylindern.

Fortsatt undran om var felet var ledde till backslaget och S-drevet, men det kunde ju inte kollas förrän efter båtupptagningen. Det var ju bara en vecka kvar tills båten skulle upp så jag avvaktade med vidare felsökning.

Jag fick bogsering till varvet och upptagningen, väl uppe kunde jag separera motor och S-drev och konstaterade att problemet låg i motorn.

### *Men vad hade egentligen skett?*

Efter en hel del grubblande så började jag undersöka vakuumentilen i kylvattensystemet och fann att membranet som ska täta satt fast i ventilsåtet, så ventilen hade inte släppt in luft som den skulle.

Det var alltså vatten i motorn som hade orsakat problemet och nu var det bara att lyfta ur motorn och köra till en mekaniker med den. När motorn öppnades så konstaterades mycket riktigt, det var vatten som kommit in bakvägen via avgassystemet orsakat av att vakuumentilen var tät. Det som hade skadats var en kolv som var spräckt och en vevstake böjd.

Nu hittade mekanikern lite andra fel som också behövde åtgärdas så motorn har nu blivit helrenoverad.

Foto Martec.



Vad hände med vakuumentilen som var en Volvoventil, jo den är utbytt mot en Martec. Det känns bra att motorn fick en översyn i samband med reparationen, eftersom det det fanns andra problem som behövde åtgärdas, och nu vet jag status på motorn.

Ser fram emot en ny seglarsäsong med självslående flock!

*Kurt Sjöberg*



Och så lite bojteknik: Den nya Kryssarklubsbojen vid Raggårön, fotograferad när den var på väg att läggas ut sommaren 2017. Alla båtar som visar SXX:s bojflagga är välkomna att förtöja. Foto Kjell Pernestål.

## Medborgarskolans sjölivskurser

Kryssarklubben har avtal med Medborgarskolan Uppsala att våra medlemmar får 200 kronor i rabatt på ordinarie sjölivskurser (ej VHF). Bästa sättet är att boka direkt med verksamhetsansvarig, Felicitas Rabiger Vannestål, 010-1575216, eller felicitas.vannestal@medborgarskolan.se. Ange att du är medlem i Kryssarklubbens Uppsalakrets. Medborgarskolans kursutbud hittar du på <http://www.medborgarskolan.se>

medborgarskolan

# Sol, vin och vatten

*Sommaren 2017 deltog några av Uppsalakretsens medlemmar i en eskader på franska kanaler. Här berättar Håkan Nilsson om resan.*

Den började inte så bra, vår eskader på *Canal du Midi*, kanalen från Medelhavet till Atlanten. När Kryssarklubbens eskadernämnd beslöt att lägga en kanaleskader i Sydfrankrike blev ett antal kryssarklubbare från Uppsalakretsen entusiastiska. Tänk att glida fram i 6 km/tim\* under lummiga kastanjer och ekar. Färdas i sakta mak genom små medeltidsbyar insprängda mellan fält av vingårdar. Kanalen går från Montpeiller till Bordeaux, rakt igenom vindistriktet Corbières och Minervois upp till Bordeaux berömda vinslott.

SXK hade kontrakterat Poseidon Travel i Helsingborg att arrangera resa och båtar. Ett tjugotal kryssarklubbare från hela Sverige deltog. Fyra stora motorbåtar var bokade. Båtar som är specialbyggda för just flodtrafik. Fyra dubbelhytter med enskild toalett och dusch, stort gemensamt kök och generösa utrymmen för samvaro och måltider gjorde båtarna till små flytande hotell. Tekniskt är båtarna små underverk. ”Kan man köra bil kan köra våra båtar” skröt man i reklamen. Och faktiskt var det riktigt bra tänkt. Kraftiga motorer, dubbla propellrar, bogpropeller, senaste elektronik och allt styrdes med en liten joy-stick. Jo – man kunde styra med ratt och gasreglage också.

Förväntningarna var högt uppskruvade när vi efter diverse försenade flyg sent på kvällen kom fram till Narbonne i södra Frankrike. Det ösregnade och

\* På kanaler mäts farten i km/timme.

Båten var illa åtgången. Tidigare besättningar hade kolliderat med smala broar och trånga slussar. Plastic Padding kletades på innan vi kunde dra iväg.





En läcka genom taket lagades med tejp!

var kolmörkt. Vid kajen låg flera båtar förtöjda i mörkret. Vi letade och hittade så småningom våra båtar, utkylda och fuktiga. Men när vi fått igång elsystemen kunde vi installera oss och sova första natten ombord. Det blev en ”blöt” natt. Inte blöt vad gäller drycker utan vad gäller regnvatten som läckte in genom taket. I en hytt sov man med en kastrull för att samla upp vattnet i kojens. Hur kunde det bli så?

Jo, veckan före oss hade ett gäng glada svenska vinentusiaster, utan båtvana, haft samma båtar och ganska närgånget ”hälsat på” brofästen, slussportar och kajer. Skadorna var betydande. Nästa dag gick åt till att få våra båtar reparerade och iordningställda. Med kraftig tejp och Plastic Padding!



Smala öppningar för passage under broarna. Bara några centimeter mellan båt och brovalv.



Styrman Christer Sällviks  
utsikt från fly-bridge.

Teknikerna från uthyraren jobbade hårt och mot slutet av dag ett kunde tre båtar av fyra i vår eskader ge sig av för att hinna igenom de första slussarna i tid. Den fjärde båten, uppsalabåten, var inte segelklar innan slussen stängde. Det blev en extra dag i Narbonne.

## Jakten på de flyende båtarna

Halva nästa dag gick innan "vår" båt kunde anses tillräckligt hoptejpad för att starta färden. Då låg de andra tre i eskadern ett dygn före, så det blev att stressa fram på den vackra kanalen i försök att komma ikapp. Men, elektroniken spelade oss spratt. Om styrman alltför snabbt slog om mellan styrbord och babord, eller fram och back, stoppade systemen totalt och ett felmeddelande lyste upp kontrollskärmen: "*Serious malfunction. Call technician.*" Förtöjning och ytterligare väntan på tekniker. Detta upprepades gång på gång och möjligheterna att komma ikapp de övriga i eskadern blev allt mindre.

Men att stressa fram efter kanalen går inte. Dels är hastigheten begränsad





T v: Idyllisk färd genom medeltida byar med smala broar att passera.

Nedan: Vinrankor i raka rader överallt längs kanalen.

till 6 km/tim, dels är slussarna inte öppna annat än mellan 09.00 och 12.30 samt 13.30 och 18.00. Det gick dock ingen nöd på oss. Under de upprepade stoppen för att vänta på tekni-

ker besökte vi de små idylliska byarna med små kaféer, litet bageri och ett hyfsat utbud av livsmedel och traktens lokala vin. Små restauranger precis vid kanalens strand bidrog till att tillvaron blev mycket behaglig. →



## Mat för tre dagar

En kväll tändes en stor vedeldad grill på en restaurang 50 meter från där vi förtojt. Hungriga och glada avtågade vi för kvällens grillmåltid och beställde var sina portioner av husets specialitet – stora biffar och härliga hemgjorda korvar. Vad vi inte observerat var att grillportionerna var avsedda för två personer och vi hade beställt var sin! Dessutom ville vår ”styrman” ha extra lammkotletter, så när ett berg av nygrillade köttbitar dukades fram på bordet insåg vi misstaget. Men att få med sig resterna i ”doggy-bags” var inga problem. Köttet räckte för både en lunch och en middag till alla dagen därpå.

Efter första kvällens regnande hade vi solsken resten veckan. Vi svetsades samman av gemenskapen ombord, turordningen att fixa frukost, fika och måltider, hålla tamparna i slussarna och att från övre däck njuta av den makliga färden genom det pittoreska och vackra landskapet.

Canal du Midi är ”värt en resa”, som det brukar heta i guideböcker.

*Text Håkan Nilsson. Foto Christer Sällvik och Håkan Nilsson.*

---

## Röka Ström nedlagd

År 1994 utprickades en ny farled mellan Tosterön och Selaön i Mälaren, genom den grundfyllda Röka Ström (eller Rokaströmmen) och Tynnelsöfjärden. Utprickningen möjliggjordes av en fantastisk ideell arbetsinsats, framför allt av två medlemmar i Strängnäs segelsällskap som från en flotte sjömätte cirka 120 000 m<sup>2</sup> med den högsta noggrannhet som var möjlig med dåtidens teknik.

Tyvärr fann myndigheterna år 2014 att sjömätningen inte längre uppfyllde moderna EU-krav på noggrannhet i förhållande till GPS-positioner. Kort sagt låg inte sjömärkena på den position de hade enligt sjökortet, och om prickarna skulle flyttas till sjökortets positioner så skulle båtarna gå på grund.

Ingen ansåg sig vid tillfället ha råd att bekosta en ny sjömätning, så 2016 togs sjömärkena bort. Nu har emellertid Mälarens Båtförbund beslutat att driva frågan om att återinrätta farleden genom Röka Ström. (Mälarens Båtförbund är det regionala förbundet inom Svenska Båtunionen som verkar i centrala och västra Mälaren.) Alla vi Mälarseglare ställer oss bakom detta och hoppas att arbetet rörer framgång!

*Per Nilson*

PS Ett inofficiellt och ansvarslost råd till den som sakta och med ekolodet påslaget vill gå genom Röka Ström, är att leta sig fram med hjälp av gamla sjökort där utprickningen finns med. Viss hjälp kan man möjligen även ha av beskrivningen på s 174–178 i Åke Janhems *Mälaren & Hjälmar* (Bonniers 1956)). DS



# Strömsholm till Stockholm

*Om slott nära Mälaren*

*Del 1.*

Sedan inlandsisen smälte bort har Mälaren utgjort kärnan i det vi nu kallar Svealand, först som havsvik och numera som insjö. Fortfarande är den av central betydelse, till exempel för de nära två miljoner människor som får sitt dricksvatten från den. För oss båtfolk är det viktigt att kunna färdas på sjön.

Slott och herrgårdar ligger tätt runt Mälaren. En orsak kan vara att förr tog man sig lätt fram den vägen, lättare än till lands. I god vind kunde en segeljakt ta sig på en dag från Arboga till Stockholm, medan det tog minst tre dagar med häst och vagn.

Slott kallas vanligen sådana förnäma byggnader som byggts för konungen, åt medlemmar av hans familj eller åt högre befattningshavare som stått hovet nära. Äldre slott kan även ha tjänat som fästningar i oroliga tider. En herrgård är vanligen uppförd av en adelsfamilj, men skillnaden mellan vad som kallas slott eller herrgård är inte exakt.

En karta över Mälaren visar att på promenadavstånd från stranden ligger inte mindre än fyrtio slott och hundratals herrgårdar. En del av slotten kommer att beskrivas kortfattat i några kommande nummer av Nytt från Uppsalakretsen. Vanligen är de uppförda från 1500-talet till 1800-talets mitt. På 1500-talet låg Mälarens yta närmare två meter högre än i dag. Vissa av de gamla byggnaderna är därför svåra att nå med båt, en tur med jollen kan krävas för att komma in till slottsbyggnaden. Angivna ungefärliga distanser beror givetvis på vägval.

## Strömsholm

Vi börjar från vänster på kartan med sjöns västligaste slott. Strömsholm har sedan Vasa-tiden varit och är fortfarande ett centrum för hästavel och utbildning av hästfolk och ryttare, och förknippas kanske inte med Mälaren. Men ända tills järn-



Foto Eilert, Strömsholm.

vägen 1877 drogs över närbelägna Borgåsund gick det att nå nästan ända fram till slottet med segelbåt. Det ligger på en holme i Kolbäcksån, vars vårfloed häftigt skummar runt slottsmurarna. Här står man på gränsen mellan Mälardalen och Bergslagen.

Nuvarande byggnad ritades av Nicodemus Tessin d.ä. i slutet av 1600-talet. Det gula vackra slottet inrymmer fina 1700-talsinredningar och en betydande samling svenskt måleri. Sommartid visas slottet dagligen. För hemsidan, googla Sveriges Kungahus – Strömsholms slott.

Kolbäcksån har sitt utlopp i viken Freden, alldeles intill mynningen av Strömsholms kanal, som sedan 1795 delvis följer ån. Båtfararen med mast tvingas stan- na i Borgåsund, där det finns gästhamn, kafé, sugtömning, badplats och mycket annat. Under kanaltiden var detta Mälarens största hamn, med omfattande ut- skeppning av Bergslagens produkter. Promenaden till slottet från gästhamnen är knapp tre kilometer. Distans från Skarholmen bortemot 85 M.

## Tidö

Vi seglar söderut och österut, läm- nar fjärden Galten genom Kvick- sundsbron (vid broöppning, passe- ra för motor med nedtagna segel!) och kommer ut på Blacken. Här når vi Tidö, utanför Asköfjärden vid norra Mälärstranden. Ett flertal klubbholmar finns i närheten. Slottsbyggnaden vid Valhall medger förtöjning på sin norra sida. Promenaden från byggnaden är en knapp kilometer. Mycket mistlar växer i träden kring slottet.

Tidö är Axel Oxenstiernas slott, han som varit Gustaf II Adolfs riksmarskalk och skulle försöka uppföstra den blivande drottning Kristina. Slottet lät han upp- föra 1625–1641 med hjälp av arkitekterna Simon de la Vallée och Nicodemus Tessin d.ä. För visning och öppettider, se hemsidan tidoslott.se. Distans från Skarholmen bortemot 75 M.

Tidigare inrymde slottet ett välkänt leksaksmuseum, men detta har nu flyttat till Skeppsholmen i Stockholm, intill Moderna Museet.



Ur Erik Dahlberg "Suecia antiqua et hodierna".

## Sundbyholm

Alla som tittat på "Bonde söker fru" är bekanta med Sundbyholms slott. Det ligger sydost om Tidö, alltså vid södra Mälärstranden. Intill slottet finns en högklassig gästhamn och en av Mälardalens bästa badplatser. Med en kort obliga- torisk promenad når man den tusenåriga Sigurdsristningen, som i snabb och



Foto Christin Widerberg.

effektiv bildform sammanfattar Wagners operaepos Nibelungens ring. Där finns också landets nordligaste bokskog, för den trädintresserade.

Gustaf II Adolfs halvbror Carl Carlsson Gyllenhielm lät uppföra slottet 1639–1648. I närheten byggde han Sveriges första folkskola. Slottets hem-

sida heter [www.sundbyholms-slott.se](http://www.sundbyholms-slott.se). Distans från Skarholmen bortemot 70 M.

*Per Nilson*

## Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna till SXX Uppsalakretsen, kretsen som vill samla Kryssarklubbare i de nordliga delarna av Mälaren och Roslagen:

Lars Agreus	Öregrund	Göran Jarnstedt	Täby
Sverker Ahrnborg	Väddö	Susanne Johansson Hedström	Uppsala
Bengt Bexell	Uppsala	Fredrik Karlsson	Knivsta
Birgitta Bexell	Uppsala	Stig Ivar A Lindborg	Norrtälje
Britta Bexell	Uppsala	Håkan Lindström	Uppsala
Märta Bexell	Uppsala	Kicki Lodin	Öregrund
Olle Bexell	Uppsala	Bobby Lodin	Öregrund
Mikael Brandt	Uppsala	Oskar Lodin	Öregrund
Yvonne Brandt Andersson	Uppsala	Henrik Rask	Uppsala
Thomas Brodin	Uppsala	Gunilla Rolness	Vallentuna
Karin Daar	Öregrund	Mathias Rolness	Vallentuna
Pia Edvall	Hägersten	Johnny Rosén	Norrtälje
Frida Ekbon	Öregrund	Annalotta Schiller	Uppsala
Johanna Fahlgren Brodin	Uppsala	Mark Schiller Luttenberger	Uppsala
Marie Fahlgren Brodin	Uppsala	David Ståhlberg	Gävle
Max Fahlgren Brodin	Uppsala	Hatice Ståhlberg	Gävle
Katarina Flink	Knivsta	Aslan Ståhlberg	Gävle
Lisa Flink	Knivsta	Destan Ståhlberg	Gävle
Ellen Flink	Knivsta	Markus Svedenheim	Sollentuna
Elias Flink	Knivsta	Peter Szendroï	Uppsala
Lena Forssell	Norrtälje	Sara Vestergren	Uppsala
Anna-Carin Herlitz	Uppsala	Carl Magnus Vestergren	Uppsala

Vi hoppas att våra nya medlemmar ska finna nytta och nöje i sitt medlemskap och samtidigt finna gemenskap med andra båtvaner. *Välkomna!*

## Hemsida och e-postlista

Uppsalakretsen har både en egen hemsida och utskick av påminnelser till klubb-afnarn etc via e-post. Hemsidan hittar man antingen via riksföreningens sida <http://www.sxk.se> eller direkt på <http://www.sxk.se/content/uppsalakretsen-2>. Påminnelser via e-post kommer inför varje programkväll och några andra tillfällen per år till alla som har anmält sin e-postadress till kretsen.

Både hemsidan och e-postlistan sköts av Jan Simonson, och vill du anmäla dig till listan är det honom du ska kontakta via [jan.simonson@sxk.se](mailto:jan.simonson@sxk.se).

## Läs Nytt från Uppsalakretsen på din skärm!

Om du inte längre vill få den tryckta tidningen i brevlådan tre gånger om året, ska du anmäla din postadress *och* e-postadress till redaktören, [per.nilson@comhem.se](mailto:per.nilson@comhem.se). Då får du i stället ett mejl varje gång som ett nytt nummer finns att ladda hem från hemsidan. Och kretsen sparar på papper och porto!

## SXK på YouTube

Kryssarklubben har en egen kanal på YouTube. Där finns filmer som t ex "Segla vikingaskepp" eller "Segla till Polen", Seglarskolans tur över Nordsjön till Skottland och olika föredrag. Teman som "Segla långsamt" och "Segla lågbudget" och annat kul för båtfolk ligger där.

## Annonsera i Nytt från Uppsalakretsen

Nytt från Uppsalakretsen utkommer med tre nummer per år, i början av januari, april och oktober. Information om annonsering och annonspriser fås via [per.nilson@comhem.se](mailto:per.nilson@comhem.se). Kretsens medlemmar annonserar gratis om båtar, båtprylar etc.

*Nytt från Uppsalakretsen*, som utkommer i januari, april och oktober, är medlemsblad för Svenska Kryssarklubben, Uppsalakretsen

c/o Lennart Beckman

Henry Säldes väg 7

756 43 Uppsala

*e-post*: [uppsalakretsen@sxk.se](mailto:uppsalakretsen@sxk.se)     *hemsida*: [www.sxk.se](http://www.sxk.se), välj "Kretsar", "Uppsalakretsen"  
*plusgiro*: 17 10 94-6

Ordförande: Lennart Beckman, [lennart@marlenuppsala.se](mailto:lennart@marlenuppsala.se)

Material till tidningen skickas till [per.nilson@comhem.se](mailto:per.nilson@comhem.se). Bilder som mejlas ska skickas som separata bifogade jpg-filer, ej infogade i dokument. Upplösning minst 300 dpi.

Carlssons Tryckeri, Uppsala 2018     [www.carlssonstryckeri.se](http://www.carlssonstryckeri.se)

Framsidan: "Sista seglingen för säsongen. Jag seglar in för att masta av. I varm höstvind sätter jag spinnaker. Solens sista strålar lyser upp spinnakern. Då ställer jag mig på badbryggan och tar bilden." Foto Hinrik Nyberg, Ekoln 2016-09-24.



# Välkommen till din kompletta rigg- och segelleverantör i Mälardalen



- **Albatross segel  
för cruising och racing**  
[www.albatrosssegel.se](http://www.albatrosssegel.se)



- **Seldén  
master, riggar, Furlex,  
bommar, spinnakerbommar, block, m.m.**  
[www.seldenmast.se](http://www.seldenmast.se)



**SELDÉN**



- **Marina instrument**  
[www.johantillander.se](http://www.johantillander.se)

- **Weber båtvagnar  
för vinterförvaring**  
[www.weber-bodman.de](http://www.weber-bodman.de)



- **Glöm ej att boka vinterförvaring av  
din båt i vår uppvärmda inomhushall.**
- **Vi utför avmastning och påmastning  
samt erbjuder vinterförvaring.**
- **Vi har fullständigt segelmakeri  
och riggverkstad.**



**VÄSTERÅS**  **SEGELSERVICE**

**Segelmakeri  
och riggverkstad**

Verksgatan 3, 721 30 Västerås  
**Telefon 021-18 40 20**  
[www.vasterassegelservice.se](http://www.vasterassegelservice.se)  
[rigg.segel@telia.com](mailto:rigg.segel@telia.com)



# B

Avsändare:  
Svenska Kryssarklubben  
Uppsalakretsen  
c/o Lennart Beckman  
Henry Säldes väg 7  
756 43 Uppsala



Hamn- och farledskommittén förbereder gjutning av bojtyngder för Roslagskusten. Foto Kurt Sjöberg.